

MEKAN TASARIMINDA BİLGİLENDİRME VE YÖNLENDİRME ELEMANLARININ İNCELENMESİ, FORUM MERSİN ÖRNEĞİ

Duygu Merve BULUT¹, Özlem USLU²

ÖZ

Karşılıklı iletişimin sağlanabilmesi için en az iki kişinin varlığından söz edilmesi gerekirken, görsel iletişim insanogunu bu kısıtlamadan kurtarmıştır. Görsel iletişim araçlarından bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, infografiklerin, hayatımıza bu kadar egemen olması, birçok konuda olduğu kadar, toplumsal mekanlarda imgenin gücünden faydalanmayı kaçınılmaz kılmıştır. Alışveriş merkezleri de bunun en iyi örneklerinden birini temsil eden toplumsal mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, alışveriş merkezlerinde bulunan bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarını araştırmayı amaçladık. Araştırma evrenimiz Forum Mersin Alışveriş Merkezi ile sınırlıdır. Çalışmanın giriş bölümünde; görsel kültür, görsel iletişim araçları ve bilgi tasarımı kavramları ile ilgili bilgiler araştırılmış ve görsel kaynaklara yer verilmiştir. İlerleyen bölümlerde; bilgilendirme ve yönlendirme elemanları, infografikler, kullanım ilişkisi başlığı altında; mekan ilişkisi, renk ilişkisi ve kullanıcı ilişkisi ele alınmıştır. Bulgular ve tartışma bölümünde; bilgi ve yönlendirme işaretlerinin alan kullanım döngüsü üzerindeki etkileri halihazırda kullanılan alanlar ve standartlar aracılığıyla değerlendirildi. Araştırma sonuçlarımıza göre; Forum Mersin Alışveriş Merkezi'ndeki bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, ölçek, form, renk ve grafik tasarım olarak, doğru bir şekilde mekan tasarımına dahil edilmesine karşın, mekan içerisinde konumlandırılan elektronik bilgilendirme haritalarının sayıca yetersiz olduğu tespit edildi. Bu çalışmayla, kullanım kapasitesi ve geçerliliği zamanla artan, değer kazanmakta olan bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının mekan ile bir bütün olarak tasarlanmasının öneminin vurgulanması ve yapılacak tasarımlarda çalışmanın yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnfografik, Bilgilendirme Tasarımı, Bilgilendirme ve Yönlendirme Elemanları, Mekan Tasarımı, Alışveriş Merkezi, Forum Mersin

¹ Arş. Gör. Toros Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, duygu.bulut(at)toros.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr. Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, ouslu(at)cu.edu.tr

INVESTIGATION OF INFORMATION AND GUIDANCE SIGNS ON THE SPACE DESIGN, EXAMPLE OF FORUM MERSİN

ABSTRACT

While there must be at least two people for mutual communication, visual communication rescues humanity from this constraint. Information and guidance signs, infographics, of visual communication tools are so prevalent in our lives, as much as it is in many subjects, it has become almost inevitable to make use of the power of imagery in social spaces. Shopping centers are confronted as social spaces that represent one of the best examples of this. In this study, we aimed to investigate information and guidance signs in shopping centers. Our research universe is limited to Forum Mersin Shopping Center. In the introduction section of the work; information about visual culture, visual communication tools and information design concepts were investigated and visual sources were examined. In the following parts; under the title of usage relation, space relation, color relation and user relation with information and guidance signs were examined. In the findings and discussion section; the effects of them on the domain use cycle were assessed through the fields and standards currently used. According to our research results; it was determined that the electronic information maps which is located in the space are inadequate in number, although information and guidance signs in Forum Mersin are correctly included in the space design as a scale, form, color and graphical design. This article emphasizes the importance of the usage capacity and effectiveness of designing the information and guidance signs that are increasing in value with time as a who leand it is thought to be a guide to future reviews and the design of spaces.

Keywords: Infographic, Information Design, Information and Guidance Sign, Space Design, Shopping Center, Forum Mersin

Bulut, Duygu Merve, Uslu, Özlem "Mekan Tasarımında Bilgilendirme ve Yönlendirme Elemanlarının İncelenmesi, Forum Mersin Örneği ". *idil* 6.37 (2017): 2557-2579.

Bulut, D.M., Uslu, Ö. (2017). Mekan Tasarımında Bilgilendirme ve Yönlendirme Elemanlarının İncelenmesi, Forum Mersin Örneği. *idil*, 6 (37), s.2557-2579.

Giriş

Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi günlük bilgi ihtiyacımızı karşılayan kitle iletişim araçlarının gelişimini hızlandırmıştır. Yazılı kültür tek hakim iken görsel kültür, grafik dilinin hakim olduğu görsel iletişim araçları, özellikle günümüz teknolojisinin hayatımıza kattığı değerler doğrultusunda, vazgeçilemez unsurlarımız arasında yer almaktadır. Disiplinler arası iletişim görevini üstlenmesinden dolayı grafik dili hem sanatsal hem de doğru bilginin kullanıcıya aktarılmasında öğretici ve pratik kabul edilmektedir (Andarood, 2014: 152).

Lefebvre' ye göre (2014: 69); mekan, bir toplumsal ürün olarak toplumsal değerler ve anlamlara dayalı, mekansal algı ve uygulamaları belirleyicidir. Bu bağlamda; mekansal pratik, tasarlanan mekan ile sıkı bir ilişki içine girer. Nitelikleri dolayısıyla, fiziksel mekan, aynı zamanda algılanan mekandır. Lefebvre, mekan teorisinin temelinde mekanın deneyimlenmesinin algılanan, tasarlanan ve yaşanan unsurlarla oluştuğundan söz eder (Lefebvre, 2014: 68). Bu üç unsur, hem mekansal üretim tarzında, mekanın deneyimlenmesinde hem de zihinsel, toplumsal ve fiziksel mekanların arasındaki ilişkileri, karşılıkları ve düzenlenişlerini inceleme olanağı sağlar.

Moran' ın (2010: 31) “içinde görsel olan, görülebilen ve işlevsel ve iletişimsel bir amacı olan şey” olarak tanımladığı görsel kültürün, televizyonlara, müzelere, tiyatrolara, reklam panolarına ve alışveriş merkezlerine fazlasıyla egemen olması ve etkisini yoğun bir şekilde göstermesi ile bilgi kolay ulaşılabilir hale gelmektedir (Aykut, 2013: 707). Yabancı olduğu herhangi bir ortamda bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, infografiklerin, bizi yönlendirmesi ve hedef noktaya ulaşmamızı kolaylaştırması, grafik dilinin ve görsel iletişim araçlarının hayatımıza kattığı değeri ve önemi gösterir. Bilgilendirmenin bilimsel ve sanatsal yönü olarak tanımlanabilen bilgilendirme tasarımı ile geleneksel ve gelişim halinde olan tasarım ilkeleri, organize olmayan bilgiyi anlamlı bilgiye dönüştürür (Güler, 2008: 10). Doğru ve hızlı anlaşılabilir bir dil olup, uluslararası geçerliliği ispatlanmış grafik dili sayesinde, bilgilendirme tasarımı gelişerek önem kazanmaktadır. Bu bağlamda; görsel iletişim araçlarından bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının kullanım kapasitesi, geçerliliği gün geçtikçe artmaktadır.

Bilgilendirme - Yönlendirme Elemanları ve Mekan İlişkisi

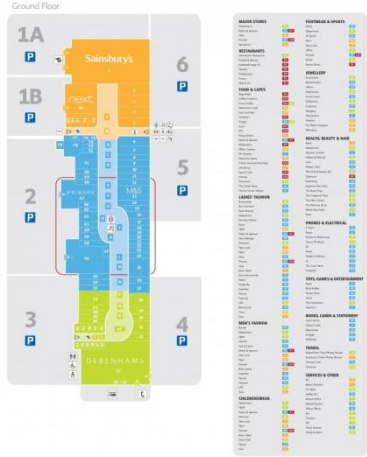
Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarını, infografikleri, kullanıcının bulunduğu ortama ait gerekli bilgileri kullanıcıya sunan, kullanıcının ortamda doğru yönlendirilmesine imkan tanıyan, grafik dilin hakim olduğu yardımcı elemanlar olarak

tanımlayabiliriz. Günlük hayatta fazlasıyla kullandığımız, geleneksel ve teknolojiye göre gelişme gösteren yardımcı elemanlar, çevrenin doğru okunmasında ve algılanmasında önemli bir yere sahip olmaktadır (Alpagut, 2005: 24). Bilgilendirme tasarımının aktif kullanılan ortamlarda düzeni ve işleyişi sağlayabilmesi, görünür olabilmesi, ortamla uyumu yakalayabilmesi ve koruyabilmesi için mekan tasarımı ile birlikte ele alınması gerekir. Bilgilendirme ve yönlendirme elemanları, mekan tasarımının olanakları doğrultusunda değerlendirilip, yerleştirildiği takdirde amacına ulaşır.

Mekan tasarımı sırasında bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, kullanılan mekan içerisindeki ergonomi düşünülerek; antropometrik, fizyolojik, psikolojik, organizasyon, emniyet ve enformasyon verileri göz önünde bulundurularak planlanması büyük önem taşır (Ercan, 1988: 408). Mekan tasarımı, mekana yerleştirilen bu donatıların niteliksel ve niceliksel verileri ile mekanın kullanım amacına yönelik görsel, akustik, iklimsel, hacimsel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak tamamlanmalıdır.

Disiplinler arası iletişim görevini üstlenmesinden dolayı grafik dili hem sanatsal hem de doğru bilginin kullanıcıya aktarılmasında öğretici ve pratik olmaktadır (Andarood, 2014: 152). Her bilgilendirme ve yönlendirme elemanının kendi bünyesinde taşıdığı farklı bir anlam ve karşı tarafa iletmek istediği farklı bir mesaj bulunur. Yeni bir dil olarak düşünülen infografikler, bilginin görsel bir temsildir (Karaalioğlu, 2015: 89). Ortamdaki veri, süreç, hiyerarşi, anatomi, kronoloji ve birçok farklı konu hakkındaki bilgiyi görsel veri olarak sunabilir (Lankow, 2012: 20). Böylece ortamdaki kullanıcı profiline; cinsiyeti, yaşı, kültürü, eğitim durumu fark etmeksizin, doğru bilginin alınması kolaylaşmaktadır.

Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarını, haritalar, semboller, piktogramlar ve tabelalar olmak üzere 4 başlık altında inceleyebiliriz. Passini'nin (1984: 24), karar vermek, kararı uygulamak ve bilgiyi işlemek başlıkları altında, üç aşamalı bir süreç olarak tanımladığı yön bulmadaki en önemli yardımcı elemanların başında haritalar gelir. Haritaların sağladığı mekan ölçeği sayesinde, bireylerin bulunduğu nokta dışında, mekanın tümüne ait bilginin bireye verilmesi ve mekanı keşfetmesi sağlanır.

Resim 1. (solda) Palm Desert California Alışveriş Merkezi bilgilendirme haritası (Url 1)

Resim 2. (sağda) İngiltere White Rose Alışveriş Merkezi bilgilendirme ve yönlendirme haritası (Url2)

Oldukça geniş, uluslararası kullanım alanına sahip, ardında bir anlam barındıran, gerektiğinde mecazi anlatımlarda tercih edilen, bir düşüncenin ve ya nesnenin simgesel ifadesine sembol denilmektedir. İzleyenin; niteliklerine, bilgi birikimine, kültürüne, deneyimlerine ve algı gücüne göre şekillenen semboller, bünyesinde gösterdiğinden fazlasını barındırır. Okunabilirliği ile bireylerin bulunduğu mekanlarda; bir gruba aitlik, ürün ve servis, uygun davranışlar, gizlenmiş fonksiyonlar ve bilinmesi gereken diğer şeyler hakkında kullanıcıları yönlendirebilmektedir (Saltan, 2007: 42). Görsel bir anlatım tekniği olmasından kaynaklı yazıya göre birçok avantajı vardır. Bunların başında kullanıcılar tarafından daha hızlı anlaşılması, akılda kalıcı olması ve kolay öğrenilmesi gelir.

Bir diğer görsel iletişim elemanı olarak, bilgiyi hızlı aktarmasından dolayı, piktogramlar, özellikle aktif kullanılan mekanlarda, sıklıkla tercih edilmektedir. Piktogramlar ayrıntılardan arındırılmış bir şekilde, dolaysız iletişimde, resimsel yazı şekli olarak karşımıza çıkmaktadır (Dur, 2011: 107). Bünyesinde barındırdığı doğrudan ve net bilgi sayesinde sembollerden ayrılır. Sembollerin ardında kapsamlı bir bilgi olmasına karşın, piktogramların ardında net bir bilgi bulunur.

Resim 3. (solda) Uluslararası geçerliliği olan “Kaygan Zemin” piktogramına bir örnek (Url3)

Resim 4. (sağda) Uluslararası geçerliliği olan “Sigara İçilmez” piktogramına bir örnek (Url4)

Resim 5. “Dikkat hırsız!” uyarısına bir örnek, Peterhof, Summer Palace, Rusya 2015.

Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarından, son olarak ele alacağımız, tabelalar, insanların dikkatini çekmek, gerekli bilgiyi kullanıcıya vermek, iç veya dış ortamda kitlelerin yönlendirilmesini sağlamak amacı ile tercih edilen, yardımcı görsel elemanlar olarak tanımlanabilir.

Resim 6. (solda) Brezilya Estação BH Alışveriş Merkezi'nde kullanılan ayaklı tabela örneği (Url5)

Resim 7. (sağda) İngiltere Westfield London Alışveriş Merkezi'nde kullanılan ayaklı tabela örneği (Url6)

Bilgilendirme - Yönlendirme Elemanları ve Kullanım İlişkisi

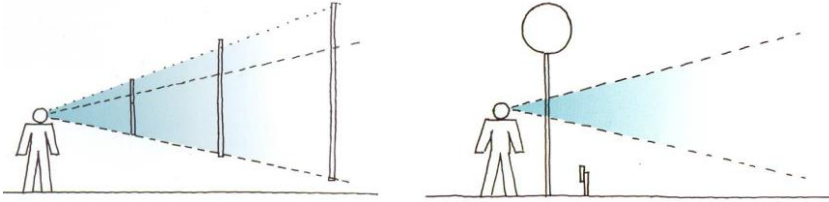
Kişilerin yabancı olduğu bir ortamda, kolay adaptasyon sağlayabilmek ve gerekli bilgileri edinebilmek için çevrelerini yoğun bir şekilde incelediği görülmektedir. Alpagut (2005: 10), kullanıcıların çevresel değerlendirmelerini; "...gözlemciler, çevresel faktörlere bağlı olarak, bazı özellikleri gözden kaçırıp, sadece gördüklerini değerlendirir." şeklinde ifade eder. Bu yoğun ve yorucu süreçte, bilgilendirme tasarımı başlığı altında yer alan, bilgilendirme ve yönlendirme elemanları gibi yardımcı elemanlar, ortak grafik dili ve tasarımı ile gözlemciye yardımcı olur.

Mekan ve kullanıcı profili, bilgilendirme tasarımına yön veren unsurların başında gelir. Kullanıcı profili- mekan ilişkisi kapsamında ölçek, görsel uyum, doku ve form nitelik ve nicelikleri dikkate alınarak bilgilendirme ve yönlendirme elemanları tasarıma dahil edilir. Ölçek kavramını incelediğimizde; çevremizin ve ya mekanların, bireylerin kullanımına sunuluyor olması, tasarımda düşünülen donatıların insan ölçeği göz önüne alınarak tasarlanmasını öncelik haline getirmektedir. Yapılan tasarımlarda,

kullanıcıların; ortalama boyu, etkili görüş alanı, bakış açısı gibi unsurlara dikkat edilmesi ile donatıların algılanması kolaylaşır.

Resim 8. Görsel iletişimde ölçünün büyümesi ile doğru orantılı olarak, görsel çekicilik artmaktadır (Onursoy, 2003: 80).

Resim 9. Etkili görüş alanı /Etkili görüş alanının dışında kalan objeler (Alpagut, 2005: 42).

Görsel uyum; tasarım ilkelerinin ana unsurlarından, bütünlüğü sağlayabileceği gibi, yardımcı elemanların algılanmasında insan gözünü fazla yormamak ve kullanıcıya bilgiyi doğru aktarabilmek adına önemlidir. Görsel uyum insan psikolojisine de olumlu etkiler sağlayabilir.

Resim 10. Renk ve boyut ile görsel uyumun sağlandığı bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarına bir örnek (Url8)

Son olarak form kavramını incelediğimizde; tasarımda üç boyutu ile var olan ve görselliği ile veriye dönüşen form, yüzeyler ile sınır oluşturarak, dışsal görüntünün oluşmasını sağlamaktadır (Kaptan, 2004: 1). Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının mekanın diğer donatılarıyla uyum içerisinde fakat ayırt edilebilir bir formda olması gerekir. Böylece mekan içerisinde görünürlüğü artar, algılanabilir ve hafızalarda kalınabilirliği sağlanır.

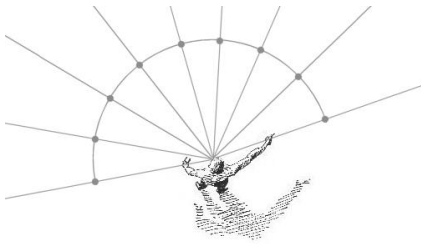

Resim 11. 12. (solda-sağda) Farklı formlara sahip bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarına örnek (Url9-10)

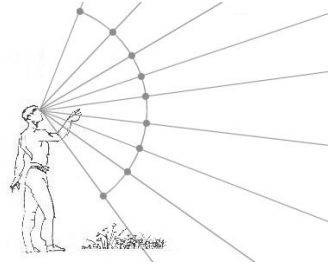
Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarını, infografikleri, mekan ilişkisi kapsamında ele aldığımızda dikkat edilmesi gereken unsurların başında şunlar gelmektedir:

- Tasarımı yapılan bir mekanda, bilgilendirme ve yönlendirme elemanları, mekan içerisinde; konum, şekil, boyut ve görsel uyum olarak bir bütün halinde ele alınmalıdır.
- Projenin mimarları ve mühendisleri, grafik tasarımcılar ile ortak bir çalışma ve uyum içerisinde mekanı değerlendirip, bilgilendirme tasarımı hakkında kritik yapmalı ve alınan ortak kararlar neticesinde tasarımın uygulanmasını sağlamalıdır.
- Grafik tasarımcı, grafik bir dil ile yol gösterebilmelidir. Yol gösterici bilgilendirme ve yönlendirme malzemelerini üretip, mekana ait bir donatı olarak değerlendirmeli ve varlığını sürdürebilmelidir (Taşçıoğlu, 2015: 232).

Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, kullanıcıların; yaşı, cinsiyeti, kültürü fark etmeksizin, tüm kullanıcılara hitap edebilmesi gerekir. Evrensel bir dil olmasından dolayı tercih edilen, grafiksel dilin en iyi örneklerinden birini temsil eden, bilgilendirme ve yönlendirme elemanları ile bilgi pratik bir şekilde kullanıcıya aktarılabilir. Önceki bölümlerde, infografikler ile mekan tasarımı ilişkisinde belirttiğimiz, görünen veya algılanan bilgi, kullanıcının mekan içerisindeki görüş alanıyla doğrudan ilişkilidir. Yatayda 178° , dikeyde 135° lik bir alanı görebilen insan gözü, mekanı oval bir şekilde görüp, algılayabilmektedir.

Resim 13. (solda) İnsan gözünün yatayda gördüğü 178° lik görüş alanı (Url11)

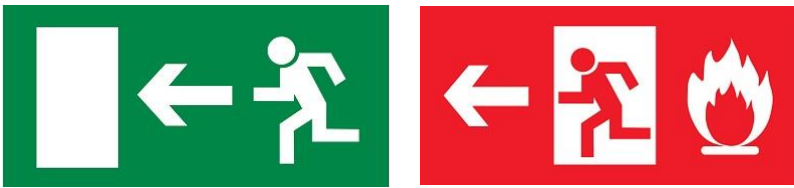
Resim 14. (sağda) İnsan gözünün dikeyde gördüğü 135° lik görüş alanı (Url11)

Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarını renk ilişkisine bağlı değerlendirdiğimizde; kullanıcının dikkatini ait olduğu objenin üzerine çekip, algılama süresinin kısaltılmasını sağlayan en önemli unsurlardan biri olarak karşımıza renk faktörü çıkmaktadır. Sağocak' ın (2005: 78), ışığın cisimlere çarpıp, yansımaları sonucu, görme duyumuzda bıraktığı etki olarak tanımladığı renk, yapısal özelliklerine bağlı olarak, insan psikolojisini ve mekan tasarımını doğrudan etkiler. Her rengin kendi bünyesinde

barındırdığı bir anlam ve insan psikolojisi üzerinde bıraktığı etkinin varlığı bilinmektedir. Bu sebeple, mekan tasarımına dahil edilen bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarında tercih edilen renkler, insan psikolojisine olumlu katkı sağlamalı, mekan ile görsel uyum oluşturmalıdır. Mekan ile bütünlük oluşturmasına ya da mekana çeşitlilik kazandırmasına dikkat edilmelidir.

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
Kırmızı	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
Alacık	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil kaçış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler
	Tehlike yok	Normale dön

Resim 15. Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarında kullanılan renklerin anlamı ve içerdiği bilgi (Url12)

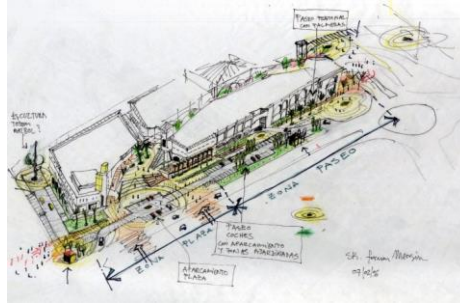

Resim 16. Renklerin içerdiği bilginin önemine dair bir örnek (Url13)

Bilgilendirme ve Yönlendirme Elemanlarının Forum Mersin Kapsamında İncelenmesi

Şahin' in (2001: 22), insanların birtakım ihtiyaçlarını karşıladığı, değişen ve artan gereksinimler sonucu, daha düzenli, organize mekan ve yapılar olarak tanımladığı alışveriş merkezleri; mağaza, kafe, restoran, sinema, market gibi sosyal, kültürel ve eğlence mekanlarını bünyesinde barındırır. Her yaştan insana hitap edebilen, çok işlevli kompleks yapılar olması dolayısıyla, insanların zamanlarının çoğunu geçirdikleri mekanlar olarak değerlendirilir.

Mersin için büyük potansiyel kaynak olan Forum Mersin, Akdeniz mimarisi Türk motiflerinin modern unsurlarla birleşimini yansıtmaktadır. İnsanların ihtiyaçlarını karşılayan alışveriş ve eğlence mekanları, merkezi konumu, Mersin ve çevre yakın illerden gelen insanlar tarafından tercih edilmesinin sebepleri arasındadır. Mimari tasarımında ön planda tutulan taş sokakları, geniş meydanları, modern köprüleri ile alışveriş sokağı gibi tasarlanılması dikkat çekmektedir. Kapalı bir kütleden ziyade, şehrin bir parçası gibi, açık alanları ön planda tutan tasarımının insanların hoş ve rahat zaman geçirmesine katkı sağladığı görülür. Yerli ve yabancı birçok kullanıcı tarafından sıklıkla tercih edilen bir yapı olmasından dolayı, kullanıcıların doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve bilgilendirilmesi gerekir.

Resim 17. Chapmon Taylor Architects tarafından projelendirilen Forum Mersin'in eskiz çalışmalarından bir örnek (Url14)

Resim 18. Chapmon Taylor Architects tarafından projelendirilen Forum Mersin'in eskiz çalışmalarından bir örnek (Url14)

Resim 19. Forum Mersin (Url14)

Forum Mersin'in tasarımında tercih edilen bilgilendirme ve yönlendirme elemanları aşağıdaki görsellerde yer almaktadır:

Resim 20. 21. (solda-sağda) Forum Mersin’ de farklı renklerde tercih edilen bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarına örnek

Resim 22. Forum Mersin’ de farklı renklerde tercih edilen bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarına örnek

Resim 23. Bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarında farklı renklerin tercih edilmesi fark edilebilirliği arttırmıştır (Ur114).

Resim 24. Forum Mersin ve yakın çevresinin belirtildiği minyatür maket, kullanıcıların yönlendirilmesine ve bütünü algılamasına katkı sağlamıştır.

Resim 25. (solda) Kapalı alanlardaki bilgilendirme haritaları, kullanıcıların konum bilgilerine ulaşmasında kolaylık sağlamaktadır.

Resim 26. (sağda) Giriş- çıkış kapılarında yer alan bilgilendirme ve yönlendirme işaretleri, kullanıcıların doğru ve hızlı yönlendirilmesini kolaylaştırmaktadır.

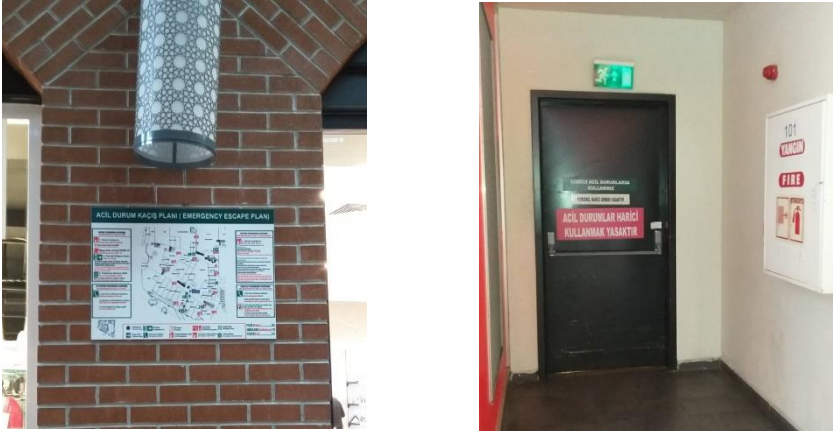
Resim 27. 28. (solda-sağda) Merdiven ve asansör girişlerinde öncelik hakkı olan bireyleri ifade eden bilgilendirme elemanlarında yazı dilinin ve grafik dilinin birlikte kullanılması, bilginin kullanıcıya daha hızlı ulaşmasında yardımcı olmaktadır.

Resim 29. 30. (solda-sağda) Yürüyen merdiven girişlerinde ve çeşitli duvar yüzeylerinde konumlandırılan bilgilendirme elemanları aracılığı ile kullanıcılara talimatlar ve kurallar hakkında bilgiler verilmektedir.

Resim 31. 32. (solda-sağda) Açık ve kapalı alanlarda farklı sokak isimlerinin tercih edilmesi, kullanıcıların konum tespitini ve yönlendirilmesini kolaylaştırmıştır (Ur14).

Resim 33. 34. (solda-sağda) Açık ve kapalı alanlardaki acil durum bilgilendirme ve yönlendirme elemanları ile kullanıcılar, kaçış planları ve yangın çıkışları hakkında bilgilendirilmektedir.

Resim 35. Bilgilendirme ve yönlendirme elemanları, içerdiği bilgiye göre, mekan içerisinde farklı yüksekliklerde, doğru, konumlandırılmıştır.

Resim 36. İçerdiği bilgiye göre mekan içerisinde konumlandırılan bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarına örnek

Resim 37. 38. (solda-sağda) Uluslararası geçerliliği olan piktogramlar ile yabancı kullanıcıların doğru bilgiye ulaşması sağlanmaktadır.

Sonuç

Forum Mersin’de, kullanıcıların mekan içerisinde kısa sürede ve doğru bir şekilde, bilgilendirilmesini ve yönlendirilmesini sağlayan bilgilendirme ve yönlendirme elemanları, infografikler, detaylıca incelendikten sonra aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ölçek alt başlığı altında; bilgilendirme tasarımında insan ölçeği göz önüne alınmış ve yardımcı elemanların yükseklikleri ve boyutları insanların görüş alanlarına girecek şekilde tayin edilip, mekan içerisinde konumlandırılmıştır. Yardımcı elemanların içerdiği bilgiye göre yüksekliklerinde ve boyutlarında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.
- Görsel uyum olarak; bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının; renk, boyut, konum ve bütünlük başlıkları altında mekan tasarım ilkelerine uygun şekilde ele alındığı gözlenmiştir.
- Tasarımın görsel bir veriye dönüşmesini sağlayan formu ele aldığımızda; köşeli formun fazlaca kullanıldığı bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, Forum Mersin’deki diğer donatılardan ayırt edilebilir ve fark edilebilir olduğu saptanmıştır.
- Kullanıcı profiline göre değerlendirdiğimizde; infografiklerin yaş farkı gözetilmeksizin, kullanıcıların anlayabileceği, uluslararası piktogramların kullanılarak oluşturulduğu görülmüştür.
- Forum Mersin’deki bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının ayırt edilebilir olmalarına önemli katkı sağlayan renk faktörünü ele aldığımızda; birçok farklı rengin kullanılmasının kolay ayırt edilebilirliği sağlayıp, tekdüzeliği engellediği ve grafiksel anlatımları daha eğlenceli hale getirdiği gözlemlenmiştir. Böylece kullanıcıların doğru bilgiye kolay ve hızlı ulaşması sağlanmıştır.

Forum Mersin’de ele alınıp, incelenen bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarında eksikliği görülen bazı konular ise şunlardır:

- Asansör, otopark ya da acil tıbbi müdahale ünitesi gibi yazılı ifadelerin bazılarında, grafik dili yerine yazılı dilin tercih edilmesinin, özellikle yabancı kullanıcılar için bir takım sorunlara yol açabileceği düşünülmüştür.
- Kullanıcıların, buldukları konumu tespit edebilmek ya da gitmek istedikleri konum hakkında bilgi alabilmek için mekan içerisinde konumlandırılan elektronik bilgilendirme haritalarının sayıca yetersiz olduğu saptanmıştır.

Özetlediğimizde; bazı eksiklikler dışında, Forum Mersin'deki bilgilendirme ve yönlendirme elemanlarının, mekan organizasyonu ile birlikte doğru bir şekilde kurgulandığı, kullanıcı profiline, renk ilişkisinin, görsel uyumun ön planda tutulduğu, insanlara doğru bilgiyi kısa sürede iletip, kolaylık sağladığı ve mimari tasarımla bir bütün halinde ele alındığı tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

Alpagut, Zeren. “Kamu Mekanlarında Kent Mobilyalarından Bilgilendirme, Yönlendirme ve İşaretleme Elemanlarının İrdelenmesi: Taksim Örneği”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ, 2005.

Andarood, Hossein Ghasemi. “İç Mimarlık Alanında Görsel İletişim Temelli Grafik Tasarım Çözümlenmeleri”. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2014.

Aykut, Aygül. “Güncel Sistemden Estetik Eğitime Bir Öneri: Görsel Kültür Kuramı”. Turkish Studies 8.9 (Yaz 2013): 705-714.

Barnard, Malcolm. *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*. Çev. Güliz Korkmaz. Ankara: Ütopya Yayınları, 2010.

Dur, Banu İnanç. “Bilgilendirme Tasarımında İlkeler, Öğeler ve Uygulama Sorunları”. Sanatta Yeterlik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2011.

Ercan, Mustafa Nazmi. “Çalışma Yerlerinin ve Yaşam Ortamlarının Ergonomik Şekillendirmelerinde Genel Prensipler” İTÜ Milli Prodüktive Merkezi 1. Ulusal Ergonomi Kongresi. Ankara: MPM. 1988.

Güler, Tuğcan. “Grafik Tasarımda Yeni Bir Alan: Bilgilendirme Tasarımı ve Bir Uygulama”. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2008.

Karaalioğlu, Sevim. “Görsel Kültürde Bilgilendirme Tasarımı Ürünleri: Üniversite Kampüsleri”. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication 4.5 (Ekim 2015): 87-97.

Kaptan, Burak. “Temel Tasarımda Form ve Form Biçimlendirilmesine Bir Yaklaşım”. Anadolu Üniversitesi Anadolu Sanat Dergisi 15 (2004): Ssy.

Lankow, Jason ve Ritchie, Josh ve Crooks, Ross. *Infographics: The Power of Visual Storytelling*, New York: John Wiley & Sons Inc, 2012.

Lefebvre, Henri. *Mekanın Üretimi*, Çev. Işık Ergüden. İstanbul: Sel Yayıncılık, 2014.

Onursoy, Sibel. “Görsel Kültür Bağlamında Görsel Okuryazarlık”. Kurgu 20 (Şubat 2016): 75-85.

Passini, Romedi. *Wayfinding in Architecture*, New York: John Wiley & Sons Inc, 1984.

Şağocak, Mehtap. “Ergonomik Tasarımda Renk”. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi 6.1 (Haziran 2015): 77-83.

Saltan, Öner. “Alışveriş Merkezlerinin Tasarım Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ, 2007.

Şahin, Berrin. “Alışveriş Merkezi Yatırımlarının Türkiye Koşullarında İrdelenmesi ve Antalya Örneği”. Doktora Tezi, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2001.

Taşcıoğlu, Melike ve Aydın, Dilek. “Grafik Tasarımın Bilgilendirme ve Yönlendirme Tasarımındaki Rolü ve Londra-Eskişehir Örnekleri Üzerinden Bir İnceleme”. Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi 5.2 (Aralık 2015): 227-245.

SANAL KAYNAKLAR

Chapman Taylor Architects Forum Mersin, <http://www.chapmantaylor.com/>

Forum Mersin Alışveriş Merkezi, <http://www.forummersin.com/>

Resim 1- Url1: <http://www.palm-desert.org/things-to-do/shopping>

(Erişim Tarihi: 12 Aralık 2016)

Resim 2- Url2: <https://white-rose.co.uk/shops/next>

(Erişim Tarihi: 12 Aralık 2016)

Resim 3- Url3: <https://openclipart.org/detail/14452/wet-and-slippery-warning-sign>

(Erişim Tarihi: 12 Aralık 2016)

Resim 4- Url4: <http://www.markedbyteachers.com/gcse/miscellaneous/smoking-ban.html>

(Erişim Tarihi: 12 Aralık 2016)

Resim 6- Url5: <https://br.pinterest.com/pin/6262886959944922/>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 7- Url6: <http://pearsonlloyd.com/westfield-london-wayfinding/>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 8- Url7: <http://www.isgforum.net/threads/uyar%C4%B1-ve-ikaz-levhalar%C4%B1n%C4%B1-boyutlar%C4%B1.13401/>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 10- Url8: <https://alfa-img.com/show/shopping-mall-signs.html>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 11- Url9: <http://www.dtpko.cz/clanky/inspirace-kdyz-si-designeri-pohraji-s-obycejnou-znackou-toalet/>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 12- Url10: <http://blog.artintern.net/article/167757>

(Erişim Tarihi: 15 Aralık 2016)

Resim 13-14 – Url11: <http://www.kameraarkasi.org/objektifler/insangozu/gorusacisi.html>

(Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016)

Resim 15- Url12: <https://www.levhadunyasi.com/blog/ikaz-uyari-ve-yonlendirme-levhalarinda-kullanilmasi-gereken-renkler-ve-anlamlari-b101.html>

(Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016)

Resim 16- Url13: <http://www.istockphoto.com/tr/ill%C3%BCstrasyon/fire-evacuation-sign?excludenudity=true&sort=mostpopular&mediatype=illustration&phrase=fire%20evacuatio n%20sign>

(Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016)

Resim 17-18-19-23-31- Url14: <http://www.chapmantaylor.com.cn/en/projects/detail/forum-mersin/en>

(Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016)